

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Financiën heeft over een brief van de Staatssecretaris van Financiën en Fiscaliteit inzake de PwC-rapporten over de Fraudesignaleringsvoorziening (FSV) van de Belastingdienst (Kamerstuk 31 066, nr. 992) de navolgende vragen ter beantwoording aan de Staatssecretaris voorgelegd.

De voorzitter van de commissie,
Tielen

De adjunct-griffier van de commissie,
Lips

1. Bestaat het risico nog steeds dat aangiften met gelijke fiscale risico's niet gelijk worden behandeld?
2. Kan dit risico feitelijk worden gemaakt?
3. Spelen niet objectief gerechtvaardigde kenmerken bij analyse aan de poort nog steeds een rol?
4. Kunnen deze niet objectief gerechtvaardigde kenmerken feitelijk worden gemaakt?
5. Wat is de feitelijke reden dat de Belastingdienst geen documenten kan aanleveren die het mogelijk maken de werkwijze ten aanzien van de beslisregels bij analyse aan de poort uit het verleden te bevestigen?
6. Welke aansturing en processen waren niet op orde zodat de medewerkers hun werk niet professioneel konden uitvoeren?
7. Zijn er feiten bekend over deze aansturing en processen?
8. Kunnen deze feiten worden opgestuurd?
9. Wat kan een burger die het stempel «fraudeur» kreeg, zonder dat dit volgde uit een gedegen onderzoek, concreet doen?
10. Zal de Belastingdienst aan het eind van dit jaar de meest risicovolle processen voor de burger op orde hebben?
11. Kunnen bij de technische briefing die verzorgd wordt door PwC ook Vaktechniek-medewerkers van het Ministerie van Financiën aanwezig zijn om uit te leggen hoe tot de huidige werkwijze met betrekking tot de Fraudesignaleringsvoorziening (FSV) is gekomen? Gaat de Belastingdienst, gelet op artikel 8:43 van de Algemene wet bestuursrecht, nu eigener beweging FSV-stukken overleggen als belanghebbende stelt dat die er zijn?
12. Welke andere databases en/of systemen en/of applicaties zijn er buiten de FSV die informatie en signalen over burgers bevatten? Heeft PwC gesproken met signaallijstbeheerders of inzage gehad in de risicodatabase/rood en blauw? Waren signaallijsten voor iedereen raadpleegbaar? Heeft PwC inzage gekregen in TRS?
13. Gaat de Belastingdienst, gelet op artikel 8:42 van de Algemene wet bestuursrecht, nu eigener beweging ten aanzien van Tips en Kliks stukken overleggen als deze aanwezig zijn?
14. Gaat de Belastingdienst ten aanzien van de Tips en Kliks de wet volgen ten aanzien van het lakken en overhandigen van de stukken ten aanzien van Tips en Kliks?
15. Bent u van mening dat het motiveren van beslissingen ten aanzien van de FSV voldoet aan de wet? Gaat u dat heroverwegen?
16. Is het (ten onrechte) geregistreerd staan een onrechtmatige daad?
17. Hoe verhoudt zich het feit dat het kabinet ook hier een compensatieregeling aan het maken is tot een onrechtmatige daad?
18. Zullen de burgers die voor de regeling door de procedure heen gegaan zijn, achteraf alsnog met terugwerkende kracht schadeloos worden gesteld?
19. Hoeveel procedures lopen nu bij de rechtbanken ten aanzien van de FSV-afwijzingen of onvoldoende gemotiveerde beslissingen als het gaat om de inzage in eigen informatie?
20. Heeft PwC, gelet op het feit dat wordt geconstateerd dat beslisregels en de handelingswijze van de Belastingdienst niet vastgelegd, niet gearchiveerd, niet herleidbaar en niet reproduceerbaar is, het vermoeden dat informatie is vernietigd? Of is de constatering dat het er nooit geweest is?
21. Welke werkinstructies zijn er betreffende de FSV die ingaan op hoe om te gaan met inzageverzoeken voor en tijdens procedures? Kunt u die overleggen?
22. Kunt u navragen waarom PwC de software van de applicatie Detectie aan de Poort (ook wel Query's aan de Poort) niet aan onderzoek heeft onderworpen?

23. Beschikt de software applicatie Detectie aan de Poort (ook wel Query's aan de Poort) over een logging-functie waarmee de wijzigingen door de tijd kunnen worden vastgesteld?
24. Kan een chronologisch overzicht van de jaren 2014 tot en met 2022 van de query's uit de applicatie Detectie aan de Poort die niet zuiver financieel van aard waren, ter beschikking worden gesteld?
25. Welke query's die niet van zuiver financiële aard zijn – bijvoorbeeld de aard van de organisatie waaraan een schenking wordt verricht – zijn in het vernieuwde Detectie aan de Poort systeem opgenomen?
26. Welke vragen en criteria voor selectie aan de poort die niet zuiver financieel van aard zijn werden in de jaren 2014 tot en met 2022 gehanteerd bij papieren-aangiften?
27. Is de FSV (informatie) definitief niet meer te benaderen door ambtenaren van de Belastingdienst of derden?
28. Bevindt zich nog informatie uit de FSV op de Q-schijf?
29. In welke systemen van de overheid bevindt zich nog informatie afkomstig uit de FSV?
30. Deelt u het standpunt van de Belastingdienst ter zake van het recht op inzage op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) als verwoord in de gegevensbeschermingseffectbeoordeling over de FSV, versie november 2019, dat als volgt luidt: «Het karakter van de verwerkingsgrondslagen voor opname van (persoons)gegevens in FSV zal er in veel gevallen toe leiden dat bij een eventueel inzageverzoek betrokkene geen specifieke informatie, zoals verwerkt in en vanuit FSV, zal ontvangen. Een wettelijke geheimhoudingsplicht (bijvoorbeeld voortvloeiend uit art. 126nd SV maar ook specifieke signalen zoals MeldMisdaadAnoniem) kan hieraan in de weg staan maar ook de voorlopige geheimhouding corresponderend met de wettelijke taken van de (rijks)Belastingdienst. Art. 23 AVG, in het bijzonder letter d en h AVG geldt hier als beperking op de rechten van betrokkene. Wel informeert de Belastingdienst de ontvanger (betrokkene) in zijn algemeenheid met betrekking tot in FSV registreerde persoonsgegevens door middel van het privacystatement en de brochure «Overzicht verwerkingen van persoonsgegevens door de Belastingdienst»?

31. Op welke wijze gaat de Belastingdienst uitvoering geven aan de uitspraak van de rechtbank Den Haag van 22 maart 2022 die luidt: «De rechtbank overweegt dat uit het inzageverzoek van eiser blijkt dat hij vermoedt dat zijn naam op een lijst van de Belastingdienst is terechtgekomen en dat de Belastingdienst daarom een woonplaatsonderzoek is gestart. Met zijn verzoek wil eiser te weten komen in welke applicaties en systemen zijn gegevens zijn verwerkt. De rechtbank is, anders dan verweerder, van oordeel dat het gegeven dat iemand op een lijst of in een systeem voorkomt onder omstandigheden is aan te merken als een persoonsgegeven. Gelet op wat bekend is over het gebruik van de lijsten en systemen door de Belastingdienst kan het opnemen van eiser op een lijst een waardering van zijn eigenschappen of gedragingen betekenen. Verweerder kan dan ook niet volstaan met de verwijzing naar de persoonsgegevens zoals weergegeven in «Mijn Belastingdienst»/ «Mijn Toeslagen», maar moet ook onderzoeken of eiser in de door de Belastingdienst gebruikte systemen of applicaties is opgenomen. Dat de Belastingdienst in een groot aantal applicaties en systemen gegevens verwerkt, betekent niet dat van verweerder niet mag worden verwacht dat hij in ieder geval probeert te achterhalen in welke applicaties en systemen gegevens van eiser zijn verwerkt. Zonder nadere motivering bestaat er geen grond voor het oordeel dat dit een onevenredige inspanning vraagt van de Belastingdienst en dat eiser zijn verzoek nader zou moeten specificeren.¹ Het bestreden besluit komt daarom wegens strijd met het motiveringsbeginsel voor vernietiging in aanmerking. Verweerder dient alsnog een zoekslag te verrichten naar de aanwezigheid van persoonsgegevens van eiser in de applicaties en systemen die de Belastingdienst gebruikt of alsnog voldoende te motiveren waarom dit een onevenredige inspanning vraagt. Daarbij merkt de rechtbank op dat de omstandigheid dat er een onderzoek gaande is naar een aantal van de door de Belastingdienst gebruikte systemen zonder nadere motivering onvoldoende is om deze systemen uit te sluiten van de zoekslag.»?
32. Deelt u de mening dat het inzagerecht van betrokkenen ter zake van in de FSV opgenomen gegevens en de verplichting van de verwerkingsverantwoordelijke om in applicaties te zoeken naar uit de FSV afkomstige data, zoals bepaald door de rechtbank Den Haag in haar uitspraak van 21 maart 2022, ook geldt ten aanzien van applicaties en/of bestanden binnen de overheid die zich niet bij de Belastingdienst bevinden en hoe gaat u daaraan uitvoering geven?
33. Bevat de FSV applicatie een logging-functie, waardoor is geregistreerd welke informatie uit de FSV binnen de Belastingdienst of met derden is gedeeld?
34. Bestaan er applicaties en/of databestanden van de Belastingdienst die informatie bevatten over etniciteit, afkomst, religie, overtuiging, seksuele geaardheid of lichaamskenmerken van betrokkenen en zo ja, welke applicaties en wat voor informatie betreft het?
35. Blijven in de FSV verwerkte bestanden bewaard, zodat de mogelijkheid tot inzageverzoeken op grond van de AVG, Algemene wet bestuursrecht (AWB) en/of het Europees Handvest gewaarborgd blijft?
36. Op welke wijze blijven de binnen de FSV verwerkte bestanden bewaard, zodat de mogelijkheid tot inzageverzoeken op grond van de AVG, AWB en/of het Europees Handvest gewaarborgd blijft?
37. Verstreckt de Belastingdienst in geval van inzageverzoeken van betrokkenen kopieën van de gegevens?

38. Welke informatie wordt aan betrokkenen, over wie informatie in de FSV is opgenomen, verstrekt en ter zake van welke informatie is een uitzondering als bedoeld in artikel 23 van de AVG van toepassing?
39. Deelt u de mening, dat een inzageverzoek op grond van de AVG niet op grond van artikel 23 van de AVG mag worden geweigerd indien het informatie in de FSV betreft die door de applicatie Detectie aan de Poort aan de FSV is aangeleverd?
40. Deelt u de mening, dat een inzageverzoek op grond van de AVG niet op grond van artikel 23 van de AVG mag worden geweigerd indien het informatie in de FSV betreft die betrokkene in staat moet stellen te controleren of discriminerende criteria of query's zijn gehanteerd ten aanzien van betrokkene?
41. Worden betrokkenen over wie informatie in de FSV is opgenomen actief door de Belastingdienst benaderd en op de hoogte gesteld van hun inzagerecht?
42. Welke maatregelen heeft de directie van de Belastingdienst genomen, teneinde PwC van de door haar gevraagde informatie te voorzien?
43. Op welk moment heeft de directie van de Belastingdiensten of de Staatssecretaris voor het eerst informatie ontvangen, dat de verwerking in de FSV onrechtmatig of discriminerend zou kunnen zijn?
44. Op welk moment heeft de directie van de Belastingdienst en/of de Staatssecretaris voor het eerst informatie ontvangen dat query's van Detectie aan de Poort onrechtmatig of discriminerend zouden kunnen zijn?
45. Kan de gegevensbeschermingseffectbeoordeling betreffende de hernieuwde Detectie aan de Poort ter beschikking worden gesteld?
46. Hoe zag de nadere beoordeling van aanvragen voor een OB-nummer eruit ten opzichte van de eerste aanvraag?
47. Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot de ingebruikneming van de tijdelijke signaliseringsvoorziening (TSV) (opvolger van de FSV)?
48. Kunt u een overzicht verstrekken van de eventueel aanvullende kosten van de onderzoeken die door KPMG en PwC zijn gedaan ten opzichte van de vorige feitelijke vragen (beantwoording 15 april 2022)?
49. Kunt u de werkinstructies over het inbrengen van FSV-stukken bij rechtszaken (spontaan en op verzoek) die nu gelden in de afgelopen drie jaar gegolden hebben aan de Kamer doen toekomen?
50. Heeft PwC inzage gekregen in TRS?
51. Klopt de observatie volgens het kabinet dat wordt geconstateerd dat beslisregels en de handelingswijze van de Belastingdienst niet vastgelegd, niet gearchiveerd, niet herleidbaar en niet reproduceerbaar zijn?
Zo nee, hoe komt het dat PwC die dan heeft en zo ja, waarom is de organisatie dan zo'n janboel?
52. Hoeveel mensen hebben inzage gevraagd in hun FSV-dossier? Hoeveel mensen hebben complete inzage gekregen, hoeveel mensen hebben gedeeltelijk inzage gekregen en hoe vaak is inzage geweigerd?
53. Kunt u de standaardbrief waarmee inzage in het FSV-dossier wordt geweigerd, aan de Kamer doen toekomen? Klopt het dat de reden van weigering niet wordt aangegeven?
54. Klopt het dat de Belastingdienst voor fraudeonderzoek selecteerde op afkomst, leeftijd en geloof en dat dit niet alleen gebleken is uit recente PwC-onderzoeken, maar dat dit al veel eerder bekend was?

55. Waarom wordt een kunstmatig onderscheid gemaakt tussen de begrippen discriminatie en racisme? Kan de algemeen geldende definitie gehanteerd worden van racisme, in plaats van een zelf verzonden definitie van racisme («stelselmatige vernedering van een bevolkingsgroep»)?
56. Bent u bereid ervoor te zorgen dat alle rechtspersonen die in de FSV zijn opgenomen (geweest) worden geïnformeerd, zoals bedoeld in de motie-Marijnissen (Kamerstuk 35 510, nr. 21)?
57. Waarom ontbraken kwaliteitscontroles en waarborgen bij het proces «Detectie aan de Poort»?
58. Bestaat volgens PwC het risico dat aangiften met gelijke fiscale risico's ongelijk zijn behandeld? Of is er daadwerkelijke sprake van ongelijke behandeling? Klopt het dat PwC genoeg tijd heeft gehad om tot duidelijke onderzoekconclusies te komen in plaats van tot dit soort voorwaardelijke conclusies?
59. Welke niet objectief gerechtvaardigde kenmerken hebben een rol gespeeld bij de analyse aan de poort?
60. Waarom werd het proces niet goed gedocumenteerd?
61. Waarom is er geen goede reconstructie mogelijk van het proces en het gebruik van query's?
62. Kan een aantal concrete voorbeelden gegeven worden van gebruikte query's?
63. Welke query's waren/zijn het meest problematisch, en/of leiden tot discriminatie in de selectie en/of beoordeling van belastingaangiften?
64. Wat konden de gevolgen zijn van een uitworp voor nadere beoordeling van aanvragen omzetbelastingnummer?
65. Welke vermeldingen van nationaliteit heeft PwC gevonden in handleidingen en het daderprofiel? Om welke nationaliteiten ging het?
66. Welke acties hebben er inmiddels plaatsgevonden om onacceptabele en verwerpelijke zaken tegen te gaan in de toekomst en te herstellen vanuit het verleden?
67. Op welke niet relevante karakteristieken heeft selectie plaats gevonden?
68. Waarom heeft PwC niet daadwerkelijk kunnen herleiden of het verkeerde gebruik van nationaliteit daadwerkelijk is toegepast in de selectie? Worden van deze selectieprocessen dan geen verslagen of aantekeningen gemaakt? Wordt dit dan voortaan wél gedaan?
69. Hoe zal de beoogde cultuurverandering in zijn werk gaan? Kan hierover naar de Kamer gerapporteerd worden buiten de onleesbare HVB-rapportages om, zodat dit belangrijke aspect niet ondersneeuwt?
70. Krijgen (kregen) aangiften met AKI-code¹ 1043 en 1044 automatisch een vermelding in de FSV of was het andersom? Leidde de AKI-code tot een intensieve behandeling van een aangifte of de FSV-aantekening of beide? Hoe zat dit selectieproces chronologisch in elkaar?
71. Klopt het dat er intern bij de Belastingdienst verbaasd wordt gereageerd op de conclusie van PwC dat een reconstructie van de selectiegronden niet mogelijk zou zijn?
Klopt het dat een dergelijke reconstructie wel degelijk te maken is? En dat verschillende directies betrokken waren en dat dit dus «organisatorisch» was?
72. Wanneer is de tegemoetkoming voor de FSV te verwachten? Waarom duurt dit zo lang? Is de torenhoge boete van de Autoriteit persoonsgegevens (AP) van 3,7 miljoen euro op te vatten als een indicatie van een ernstige privacy-schending die de FSV behelsde?
73. Kunnen de handleidingen van 2014–2019, die niet formeel zijn goedgekeurd, aan de Kamer worden gezonden?

74. Klopt het dat de AKI-code 1043 altijd door een persoon (een analist) werd toegekend?
75. Klopt het dat vervolgens een weegmodule Aanslag Belastingen Systeem (ABS) deze aangiftes nogmaals beoordeelt en dan eventueel doorgeleid naar Intensief Toezicht? Of worden alle aangiftes met het stempel AKI-1043 doorgeleid naar Intensief Toezicht? Welke weging maakt ABS dan nog?
76. Wie heeft de query's ontworpen? Waren dit belastingambtenaren zelf of waren dit externen? Wie heeft hierover beslist? Hebben ambtenaren mandaat om eigen selectieregels op te stellen en te hanteren zonder instemming op politiek niveau? Is hier een analogie te trekken met de vervroegde uitredingsregeling die in 2017 aan het licht kwam en waarover ook niet op politiek niveau was besloten?
77. Bestaat de «Poort» uit mensen (analisten)? Is (door PwC of anderen) aan deze mensen gevraagd hoe zij tot hun selecties zijn gekomen?
78. Klopt het dat er geselecteerd is op «uiterlijk en voorkomen», «een niet-westers voorkomen», «geslacht (man)», «leeftijd (18–35)» en «materieel bezit», al dan niet in combinaties met elkaar? Zo ja, waarom werd hierop geselecteerd? Klopt het dat dit discriminerend en racistisch is?
79. Klopt het er bij onderzoek naar het aftrekken van giften in het bijzonder gekeken werd naar burgers met een Turkse of Marokkaanse (tweede) nationaliteit?
80. Klopt het dat er extra controle was op aftrek van zorgkosten bij achternamen die eindigen op -ic?
81. Klopt het dat vooral «allochtonen, meestal met partner» als risico werden gezien?
82. Klopt het dat belastingadviseurs onder de loep werden genomen, als zij veel «allochtone» klanten hadden?
83. Klopt het dat er extra controles waren bij startende ondernemers, maar dan alleen met «allochtone» achtergrond?
84. Klopt het dat er werd gekeken naar «allochtone» familienamen? Klopt het dat dit discriminerend en racistisch is?
85. Welke 71 andere bronnen gebruikte het Risico Analyse Model (RAM), behalve de FSV?
86. Klopt het dat een onderzoek naar een MKB-bedrijf gemiddeld 31.000 euro aan te weinig betaalde belasting oplevert?
87. Welk regionaal MKB-informatieloket deelde in februari 2022 nog steeds risicosignalen die in de FSV stonden? Kan uitgesloten worden dat nog steeds dit soort risicosignalen circuleren binnen de Belastingdienst?
88. Wanneer kan het advies van de Landsadvocaat worden verwacht over eventuele vervolghandelingen, die voortvloeien uit fouten in de selectie?
89. Klopt het dat FSV-noteringen hebben doorgewerkt in het Individueel Keuzebudget (IKB) en Kosteloze Rechtskundige Bijstand (KRB)? In welke andere bestanden met belastingplichtigen heeft de FSV nog meer doorgewerkt?
90. Wie of welke dienst wordt verantwoordelijk voor het interne toezicht binnen de Belastingdienst?
91. Is er ook onderzocht in welke mate het vinkje «fraude» aanzetten ook gevolgen had voor ondernemers bij het door gemeenten hanteren van de Bibob-procedure?
92. Wordt, gelet op het feit dat onderdeel van de Bibob-procedure bij bijvoorbeeld de aanvraag van een horecavergunning ook een check bij de Belastingdienst is, gelogd in de systemen van de Belastingdienst hoe vaak en door welke gemeente een dergelijk verzoek wordt gedaan en voor welke vergunning dit geldt?

93. Bij hoeveel procent van de aanvragen in het kader van de Bibob werd, gelet op het feit dat onderdeel van de Bibob-procedure bij bijvoorbeeld de aanvraag van een horecaverunning ook een check bij de Belastingdienst is, door de aanvrager het aangezette vinkje «fraude» aangetroffen sinds 2008? Bij hoeveel procent hiervan was dat onterecht?
94. In hoeverre was er in de periode 2014–2019 sprake van onderbezetting bij het team analisten bij Detectie aan de Poort?
95. Was er tijdens de aangifteperiode extra capaciteit voor de analyse bij detectie aan de Poort?
96. Waarom waren er geen beschrijvingen van (werk)processen, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij detectie aan de Poort en/of waarom zijn deze niet formeel vastgesteld?
97. Wat zijn de achterliggende afwegingen binnen de Belastingdienst op basis waarvan de criteria en parameters in de query's tot stand zijn gekomen?
98. Hoe werden actuele ontwikkelingen en risico's met betrekking tot de fraudebestrijding meegenomen in de query's en de detectie aan de Poort? Waren hier werkprocessen voor ingericht?
99. Wat zijn de achterliggende afwegingen binnen de Belastingdienst op basis waarvan de criteria en parameters in de query's tot stand zijn gekomen?
100. Waarom zijn er geen query's meer terug te vinden dan wel te reconstrueren van de periode voor 2017?
101. Hoe werd het financiële belang van aangiften met een frauderisico berekend door de analisten en welke invloed had dit op de verdere behandeling van de aangifte?
102. Hoe wogen de resultaten van de beoordeling door Intensief Toezicht van de aangifte van het voorgaande jaar mee in de risicobeoordeling van de nieuwe aangifte?
103. Waarom beschrijft de handleiding voor analisten in de jaren 2015–2018 dat in de zorgkosten-query in de eerste query de verhouding fraude tot regulier toezicht zeven staat tot één was en hoe werd dit in de risicobeoordeling meegewogen?
104. Wat is de reden dat in de handleidingen is opgenomen dat giften aan moskeeën aangemerkt moeten worden als frauderisico?
105. In welke documentatie zijn daderprofielen opgenomen en hoe is deze documentatie binnen de Belastingdienst gebruikt?
106. Waarom is het proces van detectie aan de Poort niet systematisch geëvalueerd?
107. Is er wet- en regelgeving overtreden door het niet archiveren van databestanden van het proces detectie aan de Poort?
108. In hoeverre was er bij de registratie van frauderisico's sprake van een cirkelredenering?
109. Hoe kan het dat een FSV-signaal een sterk verschillend effect had per regio (Belastingkantoor)? In hoeverre werden de processen binnen de verschillende Belastingkantoren gestroomlijnd?
110. In hoeverre is uit te sluiten of een FSV-registratie van een ondernemer uiteindelijk heeft geleid tot faillissement?
111. Kon een FSV-registratie van een ondernemer er automatisch toe leiden dat ook een (fiscaal) partner, ouder of kind een FSV-registratie kreeg?
112. Kon een FSV-registratie van een ondernemer ertoe leiden dat een (fiscaal) partner, ouder of kind een FSV-registratie kreeg te maken kreeg met stopzetting van toeslagen of afwijzing van de aanvraag van een toeslag?

113. In hoeverre kon een FSV-registratie automatisch leiden tot een stapeling van frauderisico-indicatoren in andere systemen zoals RAM?

¹ AKI staat voor ABS Klant Informatie. ABS staat voor Aanslag Belastingen Systeem.